

Raadsvoorstel

Onderwerp: 9^e wijziging en Kadernota 2027 gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond

Datum collegevergadering	13 januari 2026	Ambtenaar	M. Rumping
Zaaknummer	3902019	Telefoon	0638568416
Portefeuillehouder(s)	J. Verwoort	E-mailadres	mrumping@velsen.nl

Voorgesteld raadsbesluit

1. Als zienswijze naar voren te brengen dat de raad geen wensen en bedenkingen heeft bij het ontwerp voor de 9^e wijziging en Kadernota 2027 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond.

Samenvatting

In 2023 stelde het bestuur van Omgevingsdienst IJmond (ODIJmond) het Plan van Aanpak Toekomstbestendig ODIJmond op. Met dit Plan van Aanpak beschrijft het bestuur op welke wijze de organisatie toewerkt naar enerzijds een toekomstbestendige organisatie en anderzijds de landelijke robuustheidseisen waaraan omgevingsdiensten moeten voldoen op 1 april 2026. Onderdeel van dit plan is het actualiseren van de governance, waaronder het aanpassen van de Gemeenschappelijke Regeling en het herijken van de financieringsstructuur.

De huidige governance vraagt om een herijking, omdat deze niet meer aansluit bij de huidige situatie. De opdrachtgevers–opdrachtnemersrelatie en contractafspraken zijn onvoldoende scherp om vanuit beide kanten voldoende te kunnen sturen op de realisatie van de opdracht. Een herijking van de governance draagt eraan bij dat een gelijk speelveld ontstaat tussen de deelnemers en voorkomt scheefgroei in de financiering die in de afgelopen jaren is ontstaan. De nieuwe financieringsstructuur is verder uitgewerkt in de Kadernota 2027.

De gemeenteraad wordt om een zienswijze gevraagd over de voorgenomen wijziging. Het college adviseert de raad een positieve zienswijze in te dienen bij het Wijzigingsvoorstel Gemeenschappelijke Regeling ODIJmond en de Kadernota 2027.

Inleiding

GEMEENTE VELSEN

Programma Toekomstbestendig ODIJmond

Eind 2023 is er binnen de Gemeenschappelijk Regeling ODIJmond een bestuurlijk gesprek gestart over waar de organisatie staat met de uitvoering van haar opdracht met oog voor de continuering van de dienstverlening. Geconstateerd werd dat er achterstanden waren opgelopen in uitvoering van basis VTH-Milieu taken en dat het bedrijvenbestand niet actueel was. Gelijktijdig intensiverde ook het landelijke traject om te beoordelen of omgevingsdiensten zelfstandig robuust zijn.

Vanuit dit gesprek en het bijbehorend onderzoek stelde het bestuur van ODIJmond het Programma Toekomstbestendig ODIJmond op. ODIJmond informeerde de deelnemers hierover o.m. via de begrotingswijziging 2025 en diverse sessies met raden en Staten. Voor de uitvoering van dit plan vroeg ODIJmond voor 2024, 2025 en 2026 incidentele middelen aan. Het programma is erop gericht om de organisatie operationeel en financieel in controle te brengen om zo de huidige opdracht, met tenminste het huidige niveau van dienstverlening en met borging van kwaliteit en continuïteit, te kunnen blijven uitvoeren. Vanuit de analyse van de externe adviesbureaus die ODIJmond hierin ondersteunen is het nodig om daartoe de basis op orde te brengen. Voor ODIJmond betekent dit het actualiseren van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) en de structuur van Dienstverleningsovereenkomsten (DVO), het herijken van de financieringsstructuur en de doorontwikkeling van de interne organisatie. Met het op orde brengen van de basis, werkt ODIJmond naar een toekomstbestendige organisatie. Om ook te kunnen voldoen aan alle robuustheidscriteria waaraan Omgevingsdiensten dienen te voldoen, onderzoekt het bestuur van ODIJmond via een parallel spoor ook toekomstscenario's. Hierover informeerde ODIJmond haar deelnemers via de begrotingswijziging 2025, regioraden, en beeldvormende sessies.

Op 9 juli 2025 stelde het AB van ODIJmond uitgangspunten vast voor het wijzigen van de GR en het herijken van de financieringsstructuur. In de zomer van 2025 kwam het webinar: 'Toekomstbestendig ODIJmond' beschikbaar. Daarnaast vond in september 2025 een beeldvormende en adviserende sessie plaats waarin de raad richtinggevende input mee kon geven m.b.t. het traject Toekomstbestendig ODIJmond.

Gelijktijdig aan dit voorstel is ook de Kadernota 2027 ODIJmond aangeboden waarin de herijking van de financieringsstructuur is doorvertaald. De raad is zodoende in de gelegenheid om wensen en bedenkingen mee te geven aan het Dagelijks Bestuur van ODIJmond. De kadernota 2027 geldt als basis voor de begroting 2027. De wensen en bedenkingen worden ter overweging meegegeven bij de behandeling van de begroting 2027 door het bestuur van ODIJmond.

De uitwerking van de toekomstscenario's volgt in 2026.

In bijlage *Wijzigingsvoorstel GR ODIJmond* is beschreven wat de wijzigingen zijn en waarover de raad een zienwijze kan indienen. Daarnaast is in een bijlage een was-woordtabel opgenomen, welke inzicht geeft in de voorgestelde wijzigingen.

Beoogd doel en effect van het besluit

De gemeenteraad krijgt de gelegenheid om invloed uit te oefenen op de wijziging van de gemeenschappelijke regeling. De kadernota 2027 geldt als basis voor de begroting 2027. De wensen en bedenkingen worden ter overweging meegegeven bij de behandeling van de begroting 2027 door het bestuur van ODIJmond.

Argumenten

De kern van de noodzaak om de Gemeenschappelijke Regeling te herijken, vereenvoudigen en aan te laten sluiten op de huidige samenwerking tussen ODIJmond en haar deelnemers is de deelname van de deelnemers van ODIJmond beter in balans te brengen. Uit de analyse van het adviesbureau dat ODIJmond ondersteunt kwam naar voren dat deelnemers op verschillende wijze participeren. Dit zorgt voor disbalans in bestuurlijke verhoudingen, financiële bijdragen en risico's bijvoorbeeld bij het terughalen van taken. Daarmee is afgelopen jaren een complexe structuur ontstaan. Ook op tactisch- en operationeel niveau is er aanleiding om duidelijke afspraken te maken over onder andere continuïteit en flexibiliteit en kaders te bepalen waardoor de opdrachtgevers- opdrachtnemerspositie goed kan worden ingevuld.

Met het 9e wijzigingsvoorstel van de GR ODIJmond worden de volgende zaken geborgd voor de deelnemers:

- Herstellen van de stemverhoudingen op de huidige situatie. Door aansluiting te zoeken bij de omvang van het totale takenpakket dat een deelnemer bij ODIJmond belegt, ontstaat een fair-vertrekpunt, namelijk inspraak op basis van inbreng.
- De deelnemers participeren via mandaat op basis van hetzelfde uitgangspunt in de GR. Dit zorgt voor een gelijk speelveld tussen de deelnemers en een duidelijke positie en taak voor ODIJmond.
- Door voor alle deelnemers eenduidige, uniforme uitgangspunten te formuleren voor onderwerpen als continuïteit, flexibiliteit en uniformiteit versus maatwerk ontstaat stabiliteit en evenredige risico's binnen de GR. Het collectief wordt daardoor sterker en krijgt meer samenhang.
- Uittreding en desintegratie worden specifiek geregeld. Uitgangspunt is 'wie breekt, betaalt' op basis van redelijkheid en billijkheid. Hiermee ontstaat duidelijkheid voor de deelnemers, maar beschermen we ook de collectieve en individuele posities.
- De herijkte financieringsstructuur en bijbehorende spelregels zijn ingebed in de GR.
- De 8e wijziging van de GR was al in lijn gebracht met de gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regeling, het huidige wijzigingsvoorstel is hier ook op getoetst.
- Er ontstaat een basis en vertrekpunt om de complexe structuur van DVO's en contracten om te zetten naar een uniforme DVO-structuur. Dit leidt tot overzicht, inzicht en een stuurbare situatie voor opdrachtgever en opdrachtnemers
- Ook ontstaat er rolscherpte tussen opdrachtgevers en opdrachtnemer, wat zal bijdragen aan het professionaliseren van de samenwerking tussen deelnemers en ODIJmond.

De GR wordt gelijkwaardiger en uniformer wat een goed uitgangspunt is voor de onderlinge samenwerking en de basis op orde.

Situatie voor Velsen: lagere stemverhouding, delegaat naar mandaat, en samenstelling DB

Aanpassing stemverhouding

Doordat de ontstane scheefgroei is aangepakt gaat de financiële bijdrage van gemeente Velsen omlaag (zie het kopje 'Financiële en personele consequenties'). De stemverhoudingen zijn echter ook geactualiseerd op basis van de financiële inbreng door aansluiting te zoeken bij de omvang van het totale takenpakket dat een deelnemer bij ODIJmond belegt; hiervoor werden bepaalde DVO werkzaamheden niet meegenomen in de stemverhouding. In de nieuwe regeling wordt de bijdrage aan alle basis- en plustaken meegenomen in de stemverhouding (behalve projecten die minder dan 2 jaar lopen). Hierdoor zien we een dubbel effect wat zorgt voor een stijgende stemverhouding bij bepaalde deelnemers en dalende stemverhouding bij anderen, waaronder

GEMEENTE VELSEN

gemeente Velsen. Gemeente Velsen had 26% van de stemmen in 2025, in 2027 daalt dit naar 13%. Zie tabel voor nieuwe stemverhouding.

Deelnemer	Soll-omzet	Stemverhouding
Beverwijk	€ 1.962.918	11%
Bloemendaal	€ 562.304	3%
Edam-Volendam	€ 658.906	4%
Haarlem	€ 2.179.629	12%
Heemskerk	€ 1.657.440	9%
Heemstede	€ 563.824	3%
Landsmeer	€ 1.129.052	6%
Oostzaan	€ 706.154	4%
Noord-Holland	€ 581.718	3%
Purmerend	€ 1.194.779	7%
Uitgeest	€ 924.620	5%
Velsen	€ 2.191.441	13%
Waterland	€ 570.724	3%
Wormerland	€ 887.453	5%
Zandvoort	€ 1.680.947	10%
Totaal	€ 17.451.909	100%

Van delegaat naar mandaat

Op dit moment heeft gemeente Velsen taken gedelegeerd aan ODIJmond. In de gewijzigde GR is met het oog op uniformiteit gekozen om met mandaat te werken in plaats van delegaat, aangezien het gros van de deelnemers al met mandaat werkt en dit gebruikelijk is bij Omgevingsdiensten. Juridische Zaken onderzoekt in 2026 welke bevoegdheden gemandateerd moeten worden, met name als het gaat om facultatieve en plustaken. Daarnaast onderzoeken ze in 2026 hoe we omgaan met afhandeling van bezwaar, klachten en Woo-verzoeken. Op dit moment bestaat het risico dat er binnen gemeente Velsen op dit vakgebied onvoldoende kennis is om de rol van mandaatgever adequaat te kunnen vervullen, aangezien we in het verleden met delegaat werkten. In 2026 brengen we dit risico verder in kaart en dekken we het risico af, zodat we de rol van mandaatgever adequaat kunnen vervullen met ingang van de nieuwe regeling in 2027.

Samenstelling DB

De huidige structuur functioneert goed, echter de verdeling van de DB-zetels is historisch bepaald. Dit wordt vanuit het oogpunt van gelijkwaardigheid herzien. Momenteel hebben Beverwijk, Heemskerk, Velsen en Haarlem een vaste zetel. Optioneel kan een vijfde zetel worden toebedeeld. In de gewijzigde GR wordt het DB gekozen uit het AB met minimaal vijf leden (incl. voorzitter), daarnaast is er minimaal 1 lid per regio en is er aandacht voor de balans tussen grote en kleine gemeenten. De kans bestaat dat Velsen in de toekomst geen lid van het DB is.

Voorgestelde zienswijze

De raad voorstellen naar voren te brengen dat de raad geen wensen en bedenkingen heeft bij het ontwerp voor de wijziging van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond. En daarbij de volgende punten te noemen:

- Constateren dat het proces tot het komen van het wijzigingsvoorstel gedegen is doorlopen
- Aangeven dat het van cruciaal belang voor een gezonde leefomgeving is dat een Omgevingsdienst naar behoren functioneert
- Benoemen dat we positief gestemd zijn over de wijziging van de gemeenschappelijke regeling en het herijken van de financieringsstructuur in de Kadernota 2027. Specifiek het rechtekken van de ontstane scheefgroei en het aanbrenge van meer rolscherpte in de opdrachtgevers-opdrachtnemersrol

GEMEENTE VELSEN

- Met deze wijziging wordt de basis op orde gebracht. Voor gemeente Velsen is het van belang dat deze basis in de toekomst op orde blijft. Wij zien dit met vertrouwen tegemoet.

Alternatieven

Er is geen alternatief. Het is een wettelijke verplichting op grond van artikel 1 Wgr de raad in de gelegenheid te stellen een zienswijze te geven op het ontwerp wijzigingsvoorstel.

Risico's

Geen.

Programma

- Ondernemend en duurzaam Velsen

Kader

Wettelijk en/of beleidskader

- Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond
- Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Participatie en inspraak

Om tot een actualisatie van de GR en daarmee dit wijzigingsvoorstel te komen, is via werk- en klankbordgroepen vanuit proces, inhoud en juridische expertise intensief samengewerkt met alle deelnemers. Op advies van de juridische klankbordgroep heeft de heer De Greef, als onafhankelijk deskundige, het concept juridisch beoordeeld. De heer De Greef is een externe jurist en tevens autoriteit in Nederland op het gebied van Gemeenschappelijke Regelingen.

Financiële consequenties

Afgelopen jaar heeft ODIJmond haar financieringsstructuur herijkt en het benodigde financiële volume per deelnemer bepaald om de opdracht, met oog voor toekomstige ontwikkelingen en met behoud van de kwaliteit van dienstverlening te blijven uitvoeren. De financieringsstructuur, de regels die daarbij horen, alsook het financieel effect zijn beschreven in de Kadernota 2027.

Met de kadernota 2027 vraagt ODIJmond structureel de noodzakelijke middelen aan die zij nodig heeft om haar opgave toekomstbestendig te kunnen blijven uitvoeren. Hiermee stijgt het omzetvolume van de dienst met ca. 20%, met 2,6 miljoen euro. Ongeveer 1,7 miljoen euro is ter dekking van al bestaande vaste kosten, hiermee wordt het meerjarig begrotingstekort ondervangen. De resterende 0,9 miljoen euro is gericht op het versterken van de uitvoeringsorganisatie. Diverse bedrijfsvoering elementen, zoals hardware, ICT-licenties,

GEMEENTE VELSEN

werkplekken en overhead worden op het minimaal noodzakelijke niveau gebracht. Daarnaast wordt de organisatie met 7,27 FTE versterkt.

Situatie voor Velsen: afname van structurele bijdrage

Deelnemer	IST begroting	IST in uren	IST in fte	SOLL in uren	SOLL in fte	SOLL begroting	Verschil in uren	Verschil in FTE	Verschil begroting
Beverwijk	€ 1.752.827	16.773	12,52	16.784	12,72	€ 1.962.918	11	0,20	€ 210.091
Bloemendaal	€ 452.354	4.329	3,23	4.808	3,64	€ 562.304	479	0,41	€ 109.950
Edam-Volendam	€ 465.008	4.450	3,32	5.634	4,27	€ 658.906	1.184	0,95	€ 193.898
Haarlem	€ 1.913.375	18.310	13,66	18.637	14,12	€ 2.179.629	327	0,45	€ 266.255
Heemskerk	€ 1.275.297	12.204	9,11	14.172	10,74	€ 1.657.440	1.968	1,63	€ 382.143
Heemstede	€ 383.170	3.667	2,74	4.821	3,65	€ 563.824	1.154	0,92	€ 180.654
Landsmeer	€ 963.404	9.219	6,88	9.654	7,31	€ 1.129.052	435	0,43	€ 165.648
Oostzaan	€ 563.390	5.391	4,02	6.038	4,57	€ 706.154	647	0,55	€ 142.765
Provincie Noord-Holland	€ 508.800	4.869	3,63	4.974	3,77	€ 581.718	105	0,13	€ 72.918
Purmerend	€ 799.305	7.649	5,71	10.216	7,74	€ 1.194.779	2.567	2,03	€ 395.474
Uitgeest	€ 616.016	5.895	4,40	7.906	5,99	€ 924.620	2.011	1,59	€ 308.604
Velsen	€ 2.408.876	23.051	17,20	18.738	14,20	€ 2.191.441	-4.313	-3,01	-€ 217.435
Waterland	€ 535.370	5.123	3,82	4.880	3,70	€ 570.724	-243	-0,13	€ 35.355
Wormerland	€ 813.711	7.787	5,81	7.588	5,75	€ 887.453	-199	-0,06	€ 73.742
Zandvoort	€ 1.304.832	12.486	9,32	14.373	10,89	€ 1.680.947	1.887	1,57	€ 376.116
Subsidie verstrekker	€ 56.012	536	0,40	0	0,00	€ 0	-536	-0,40	-€ 56.012
Totaal	€ 14.811.744	141.739	105,78	149.223	113,05	€ 17.451.910	7.484	7,27	€ 2.640.166

Hoewel het totale omzetvolume stijgt met ca. 20%, neemt de bijdrage van gemeente Velsen per 2027 af. Bij de herijking van de financieringsstructuur is de ontstane scheefgroei rechtgetrokken en is de FTE-afname geactualiseerd. Bij deze actualisatie neemt het aantal toebedeelde FTE voor Velsen af met 3,01. Hierdoor daalt de structurele bijdrage inclusief lopende projecten voor gemeente Velsen met ca. € 217.500 per 2027 (excl. eventuele indexaties die in de begroting 2027 opgenomen worden). Dit is een gunstig financieel effect voor gemeente Velsen. Over de bijdrage aan nieuwe projecten of plustaken neemt de raad een apart besluit.

Bij de start van de onderzoeksopdracht is afgesproken de verdeelsleutel tot 2027 te bevroren, aangezien er veel onduidelijkheid was omtrent de ontstane scheefgroei. Dit betekent dat de bijdrage niet met terugwerkende kracht verlaagd wordt, maar per 2027.

Uitvoering van besluit

De zienswijze wordt na vaststelling verzonden aan het Dagelijks Bestuur van de ODIJmond.

Bijlagen - onderdeel uitmakend van het besluit

- Wijzigingsvoorstel GR ODIJmond
- Wijzigingsvoorstel GR ODIJmond - was-wordt-tabel
- Kadernota 2027 Omgevingsdienst IJmond
- Bijlage Kadernota - Herijking van de financiering ODIJmond
- Raadsbesluit 9e wijziging en Kadernota 2027 gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond
- Zienswijze 9e wijziging en Kadernota 2027 gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond

Bijlagen - bijgevoegd als achtergrondinformatie

GEMEENTE VELSEN

Burgemeester en wethouders van Velsen,

De secretaris,

D. Veurink

De burgemeester,

F.C. Dales

